

FSD1282

Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2021.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2 (21.2.2005).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD1282. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Räty, Reetta (Helsingin Sanomat): Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 2 (2005-02-21). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jaka- ja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD1282>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Kyselylomake	5
B	Aineistonäyte	13

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002

Aineiston nimi englanniksi: Reasons for Alcohol Use 2002

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 2 (21.2.2005).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Räty, Reetta (Helsingin Sanomat. Nyt-liite)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Helsingin Sanomat. Nyt-liite (Sanoma Osakeyhtiö)

Aineisto luovutettu arkistoon

28.3.2003

Asiasanat

alkoholi; alkoholikulttuuri; alkoholinkäyttö; alkoholiongelmat; alkoholismi; humalat; juomatavat; juopumus; krapula; päihtymys

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: Lääke- ja terveystieteet; Yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: Terveyskäyttäytyminen

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Helsingin Sanomien Nyt-liitteen vuonna 2002 tekemän alkoholikyselyn viidestä avokysymyksestä/kirjoituskehotuksesta muodostettu aineisto. Kysymykset ja kirjoituskehotukset ovat olleet seuraavat "Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia", "Mitä tavoitteet humalatilalla?" "Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan", "Millä tavalla elämäsi muuttuisi, jos et käyttäisi alkoholia?" "Jos sinulla on mielessäsi jotain muuta aiheeseen liittyvää, voit kertoa siitä tässä"

Aineisto on järjestetty strukturoituun kysymykseen "Kuinka usein juot nykyään itsesi humalaan?" valitun vastauksen mukaan. Taustatietoina kustakin vastaajasta ovat mukana ikä, ammatti ja sukupuoli. Vastaajia on yhteensä 3413.

Aineistot FSD1257 Alkoholikysely 2002, FSD1280 Humalakokemukset 2002, FSD1281 Alkoholinkäyttö ja vanhemmuus 2002, FSD1282 Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002 ja FSD1297 Mielipiteitä alkoholista 2002 on tuotettu samasta kyselystä. Tiedot voi yhdistää havaintotunnuksen avulla.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Helsingin Sanomien Nyt-liitteen 18-vuotta täyttäneet lukijat

Aineistonkeruun ajankohta: 9.5.2002 – 23.5.2002

Kerääjät: Rätty, Reetta (Helsingin Sanomat. Nyt-liite)

Aineistonkeruun tekniikka: Itsetäytettävä lomake: verkkolomake

Keruväline tai -ohje: Puolistrukturoitu lomake

Aineiston ajallinen kattavuus: 2002

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte
Kysely on suunnattu kaikille Nyt-liitteen lukijoille, joista halukkaat ovat siihen vastanneet.

Aineiston määrä: Html-tiedostot, data saatavissa myös odt-muodossa.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Erilliset aihetta koskevat lukijakirjeet ja paperilomakkeelle täytetyt lukijavastaukset puuttuvat aineistosta. Internetin kautta toteutetuissa kyselyissä ei ole mahdollista kontrolloida, vastaavako yksittäiset ihmiset kyselyyn vain kerran. Aineistot FSD1257 Alkoholikysely 2002, FSD1280 Humalakokemukset 2002, FSD1281 Alkoholinkäyttö ja vanhemmuus 2002, FSD1282 Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002 ja FSD1297 Mielipiteitä alkoholista 2002 on tuotettu samasta kyselystä. Tiedot voi yhdistää havaintotunnuksen avulla.

Julkaisut

Räty, Reetta (2002). Kansa pullossa. Helsingin Sanomat, Viikkoliite Nyt 25-26/2002, 10-15.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD1282>

Liittyvät aineistot

FSD1257 Alkoholikysely 2002

FSD1280 Humalakokemukset 2002

FSD1281 Alkoholinkäyttö ja vanhemmuus 2002

FSD1297 Mielipiteitä alkoholista 2002

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Kyselylomake

FSD1282 ALKOHOLINKÄYTÖN SYYT JA SELITYKSET 2002

FSD1282 REASONS FOR ALCOHOL USE 2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

KYSELYLOMAKE

Tämä kyselylomake on osa Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoituja tutkimusaineistoja

FSD1257 Alkoholikysely 2002

FSD1280 Humalakemukset 2002

FSD1281 Alkoholinkäyttö ja vanhemmuus 2002

FSD1282 Alkoholinkäytön syyt ja selitykset 2002

FSD1297 Mielipiteitä alkoholista 2002

Kyselylomaketta hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä. Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

Tämä on Helsingin Sanomien Nyt-liitteen kysely, jolla kartoitetaan vastaajien suhdetta alkoholiin ja ennen kaikkea humalaan. Kyselyyn vastataan nimettömästi, eikä vastaajien henkilöllisyys tule toimituksen tietoon. Kysely on tarkoitettu 18 vuotta täyttäneille ja sen tuloksien pohjalta laaditaan artikkeli juhannuksena ilmestyvään Nyt-liitteeseen.

Kiitoksia jo etukäteen!

Taustatiedot

Ikä

Valitse...

Ammatti

Sukupuoli

nainen mies

Juovatko vanhempasi tai jompi kumpi vanhemmistasi

- ei ollenkaan ei juuri lainkaan
 säännöllisesti häiritsevän paljon
 olen alkoholistiperheestä en tiedä

Minkä ikäisenä olit ensimmäistä kertaa humalassa?

Mitä silloin tapahtui?

- oli hauskaa oli ikävää
 muisti meni oksensin

☐ kärehdin vanhemmille	☐ en muista
☐ join liikaa	☐ innostuin alkoholista
☐ sekoilin	☐ kaatuilin
☐ harrastin seksiä	☐ suutelin
☐ halailin	☐ nolasin itseni
☐ oli tylsää	☐ esitin kokenutta juojaa
☐ päätin etten enää juo näin paljon	

Kuinka usein juot nykyään itsesi humalaan?

☐ 3 kertaa viikossa tai yli	☐ 2 kertaa viikossa
☐ kerran viikossa	☐ pari kertaa kuussa
☐ kerran kuussa tai harvemmin	☐ pari kertaa vuodessa
☐ kerran vuodessa tai harvemmin	

Missä juot useimmiten humalaan asti?

(Valitse korkeintaan 2 kohtaa)

☐ kapakassa	☐ kotona
☐ kadulla, puistossa	☐ mökillä
☐ työtilaisuuksissa	☐ ruokailun yhteydessä
☐ juhlissa	☐ kotibileissä
☐ luonnossa	☐ lomamatkoilla
☐ kavereiden tai
tuttavaperheiden kanssa jonkun
kotona	

Missä porukassa tulet useimmiten humalaan?

(Valitse korkeintaan 2 kohtaa)

☐ työkaverit	☐ opiskelukaverit
☐ tutun kapakan asiakkaat	☐ lapsuuden ystävät
☐ harrastusporukka	☐ lähiystävät
☐ sukulaiset	☐ puoliso tai kumppani
☐ kollegat, yhteistyökumppanit	☐ armeijakaverit
☐ kenen kanssa sattuu	☐ yksin
☐ Joku muu, kuka? ____	

Kenen kanssa et humallu koskaan?

☐ ystävät	☐ ystävät, jotka eivät juo
☐ sukulaiset	☐ vanhemmat
☐ lapset	☐ työtoverit
☐ opiskelutoverit	☐ tuntemattomat ravintolassa
☐ muut, ketkä?	____

Milloin juot alkoholia?

☐ viikonloppuisin	☐ juhlapyhinä
☐ lomilla	☐ juhlissa
☐ milloin huvittaa	

Mitä juot eniten?

☐ olut	☐ siideri
☐ viini	☐ väkevät
☐ drinkit	☐ booli
☐ kotiviini	☐ kilju

Mitä muita pähteitä käytät?

☐ tupakka	☐ nuuska
☐ kannabis	☐ lääkkeet
☐ ekstaasi	☐ amfetamiini
☐ kokaiini	☐ heroini
☐ muu, mikä?	____

Mistä määrästä arvioit tulevasi humalaan?

Annos on pullo keskiolutta, 12 cl mietoa viiniä, 8 cl väkevää viiniä tai 4 cl viinaa

Kuinka monta annosta juot yleensä illan aikana?

Mikä on hauskinta humalassa?

(merkitse **korkeintaan 3 kohtaa**, arvioi nimenomaan omaa humalatiliasi)

☐ humaltuminen an sich	☐ rentoutuminen
☐ estojen katoaminen	☐ seksuaalinen vapautuminen
☐ ajantaju menee	☐ stressi poistuu
☐ yhteenkuuluvuuden tunne	☐ onnellinen olo
☐ alkaa naurattaa ja hölöyttää	☐ tanssiminen
☐ laulaminen	☐ sekoilu
☐ hauskanpito	☐ tunnustukselliset keskustelut
☐ uskaltaa sanoa mitä ajattelee	☐ alkoholi maistuu hyvältä
☐ flirttailu	☐ voi tapahtua mitä vaan
☐ huolet ja murheet unohtuvat	☐ uskallan olla oma itseni

Mikä on ikävintä humalassa?

(merkitse **korkeintaan 3 kohtaa**, arvioi nimenomaan omaa humalatilaa)

☐ humaltuminen an sich	☐ paha olo
☐ kontrollin menettäminen	☐ kaatuilun aiheuttamat vammat
☐ seksuaalinen vapautuminen	☐ tulee sanottua mitä ajattelee
☐ itsensä munaaminen	☐ liika avoimuus
☐ junttimainen käyttäytyminen	☐ jankuttaminen
☐ aggressiivisuus	☐ liika estottomuus
☐ riitely	☐ tulee puhuttua tyhmiä
☐ masennus	☐ sammuminen
☐ ylimennyt flirtti	☐ rahan tuhlaaminen
☐ tulee syötyä roskaruokaa	☐ tulee tupakoitua liikaa
☐ uhkarohkeat temput	☐ rasvaiset jutut
☐ ajaminen humalassa	☐ tappelu ja väkivaltaisuus
☐ muut rikokset	

Miten suhtaudut vanhempiesi alkoholinkäyttöön?

Miten vanhempasi suhtautuvat sinun alkoholinkäyttöösi?

Miten suhtaudut lapsiesi tai mahdollisesti tulevien lapsiesi alkoholinkäyttöön?

Millä tavalla elämäsi muuttuisi, jos et käyttäisi alkoholia?

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia.

Mitä tavoittelet humalatilalla?

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan.

Kuvaile omin sanoin, miltä tuntuu olla humalassa.

Kuvaile omin sanoin millainen olet humalassa.

Kuvaile paras humalasi. Missä olit, miltä tuntui.

Kuvaile ikävin humalasi

Haluaisitko käyttää vähemmän alkoholia?

- kyllä en

Suunnitteletko vähentäväsi alkoholin käyttöä?

- kyllä en

Jos sinulla on mielessäsi jotain muuta aiheeseen liittyvää, voit kertoa siitä tässä.

Kiitos ajastasi.

Lähetä vastaukset

Liite B

Aineistonäyte

FSD1282 ALKOHOLINKÄYTÖN SYYT JA SELITYKSET 2002

FSD1282 REASONS FOR ALCOHOL USE 2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

56/Lomake 2314: 26-30, Ohjelmoija, nainen, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: Ihmiset ympärilläni käyttävät myös, siitä on tullut tapa.

Mitä tavoittelet humalatilalla? Rentoutumista, etenkin työpäivän jälkeen. Kun paasen kotiin, oluen avaaminen on kuin piste pitkälle päivälle. Viikonloppuisin teen yleensä remppaa ja otan mielellään olutta, tosin silloin en humallu.

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: Kts. edellinen vastaus.

57/Lomake 2422: 31-40, -, nainen, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: Yksinäisyyden torjuminen

Mitä tavoittelet humalatilalla? Ajantappaminen

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: Koukussa

58/Lomake 2431: 31-40, virkamies, mies, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: Haluan humaltua.

Mitä tavoittelet humalatilalla? humalatilaa.

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: humaltuminen.

59/Lomake 2444: 21-25, toimittajaharjoittelija, mies, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: Alkoholin käyttö on sosiaalinen tapa, murheet unohtuvat toviksi ja ihmisten kanssa on helppo löytää yhteinen sävel, joskin alavireinen.

Mitä tavoittelet humalatilalla? Lähinnä tavoittelen humalatilaa, aika kuluu mukavammin. Tekee huomioita joita niiden itsestään selvyyksien takia ei selvin päin tekisi.

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: Humalatala on hyppy pois arjesta, vaikka sen tekisi arkena.

60/Lomake 2448: 21-25, Lapsijuoppo, mies, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: En näe erityistä syytä olla käyttämättä, terveydellisistä ja taloudellisista syistä huolimatta.

Mitä tavoittelet humalatilalla? Kadotettua nuoruutta.

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: Pidän siitä, välillä tosin lähtee käsistä.

61/Lomake 2454: 18-20, -, mies, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: Kaveripiirimme yhdessäolo perustuu pääasiassa yhdessä juomiseen.

Mitä tavoittelet humalatilalla? Nousuhumalaa

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: nousuhumala

62/Lomake 2492: 21-25, opiskelija, mies, **Juo humalaan:** 3 krt viikossa tai yli

Selitä omin sanoin, miksi käytät alkoholia: Siitä tulee hyvä olo. Kaverit ympärillä on samanhenkisiä. Ultimate relaksantti ja antidepressio-lääke.

Mitä tavoittelet humalatilalla? Hetken vapautuminen olemisesta.

Pohdi omin sanoin syitä siihen, miksi haluat tulla humalaan: Olemisen jatkumoon täytyy saada katkoja. Mielestäni ilmaus "filmi poikki" on osuva. Jos elämässä ei filmi ikinä katkeile, se on aina sitä samaa elokuvaa.

Jos sinulla on mielessäsi jotain muuta aiheeseen liittyvää, voit kertoa siitä tässä. Olen tällä hetkellä tiukalla abstinenssi jaksolla psykiatrin kehoituksesta. Se mitä olen pitänyt opiskelijakulttuuriin kuuluvana juhlimisena, onkin ongelmakäyttöä. Kun suurkulutuksen rajat ylittyvät viikosta toiseen sen huomaa mielialan alavireisyytenä ja motivaation katoamisena. Oltuani nyt pari viikkoa täysin ilman alkoholia, huomaan että minun tekee mieli sitä. Olen siis riipuvainen? No jos en nyt sitä vielä oikeasti ole, niin varmasti nykyisellä kulutuksella olen jonkun vuoden kuluttua. Etanoli on liuotin, aivot kevenee joka kännillä.